

6 mei 2009

Standpunt van Plantum NL inzake octrooi- en kwekersrecht

Op 6 mei 2009 heeft Plantum NL een nieuw standpunt ingenomen met betrekking tot octrooi- en kwekersrecht. Dit standpunt is als volgt:

1. Octrooirechtelijk beschermd biologisch materiaal dient vrij beschikbaar te zijn voor de ontwikkeling van nieuwe rassen.
2. Gebruik en exploitatie van deze nieuwe rassen dienen vrij te zijn in overeenstemming met de "breeders' exemption" van het UPOV Verdrag.
3. De hiervoor genoemde vrije beschikbaarheid, gebruik en exploitatie mogen op geen enkele wijze direct of indirect belemmerd worden door het octrooirecht.

Toelichting

Het kwekersrecht, zoals dat is vastgelegd in het UPOV Verdrag, heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het succes van de plantenveredeling van de afgelopen decennia. Mede dankzij het kwekersrecht zijn goed renderende veredelingsbedrijven ontstaan, die in staat zijn om steeds opnieuw te investeren in nieuwe en verbeterde plantenrassen.

Het ontwikkelen van een nieuw plantenras vergt investeringen. Om deze investeringen terug te kunnen verdienen is een vorm van intellectueel eigendomsrecht in het leven geroepen die speciaal is toegesneden op de plantenveredeling: het kwekersrecht. Het kwekersrecht geeft de ontwikkelaar van een nieuw ras de mogelijkheid om anderen te verbieden om teeltmateriaal van dat ras te vermeerderen of te verkopen en biedt daarmee een tijdelijke exclusiviteit voor de veredelaar. Tegelijk biedt het kwekersrecht via de zogenoemde *breeders' exemption* de mogelijkheid aan andere veredelaars om het beschermde ras te gebruiken voor de ontwikkeling van nieuwe rassen en die nieuwe rassen te gebruiken en te exploiteren. Het kwekersrecht beschermt dus een door de veredelaar tot stand gebrachte combinatie van genetische bouwstenen, maar deze bouwstenen zijn als zodanig vrij te gebruiken voor het maken van nieuwe combinaties.

Het kwekersrecht heeft zo een balans gevonden tussen enerzijds beloning van de veredelaar voor zijn inspanningen om een nieuw ras te ontwikkelen, en anderzijds het mogelijk maken van voortdurende verbetering van rassen door andere veredelaars, ten behoeve van de schakels in de keten en de consument. Hiermee is het kwekersrecht in feite een vorm van open innovatie, en weerspiegelt het twee belangrijke doelen van intellectueel eigendomsrecht: het biedt een financieel-economische prikkel voor inventiviteit, én het dient een maatschappelijk belang.

Het maatschappelijk belang bestaat in dit geval uit het beschikbaar komen van steeds verbeterde plantenrassen met daarbij een ruime keuzevrijheid tussen rassen die de eigenschappen bevatten waar de markt naar vraagt.

Naast het kwekersrecht heeft in de laatste twee decennia het octrooirecht zijn intrede gedaan in de plantenveredeling. Zo worden eigenschappen die zijn ingebouwd in plantenrassen veelal middels octrooien beschermd. Daarnaast worden ook octrooien verleend op werkwijzen. Anders dan het kwekersrecht kent het octrooirecht echter geen *breeders' exemption*. Dit heeft tot gevolg dat rassen waarin zich geïntrooieerde eigenschappen bevinden niet vrij beschikbaar zijn voor verdere veredeling¹ en nieuw ontwikkelde rassen die nog steeds onder de octrooibeschermt vallen niet vrij gebruikt en geëxploiteerd mogen worden. Ditzelfde geldt voor rassen die zijn ontwikkeld middels een geïntrooieerde werkwijze. Hierdoor heeft de octrooihouder een exclusieve claim op genetisch materiaal en kan hij bepaalde genetische bouwstenen afschermen voor gebruik door anderen. Uiteraard kan de octrooihouder licenties verlenen. Er is echter geen enkele garantie dat elke veredelaar een licentie zal verkrijgen, dan wel zal verkrijgen tegen acceptabele voorwaarden. Bovendien zullen in de praktijk vaak niet één maar verschillende licenties nodig zijn, wat de situatie verder bemoeilijkt. Het zal duidelijk zijn dat de open, doorgaande innovatie die tot nu zo kenmerkend was voor de plantenveredeling, hierdoor belemmerd wordt. Dit is niet in het belang van de veredelingssector zelf, van de teler en de consument, en niet in het maatschappelijk belang.

Daarnaast is het kwekersrecht vergeleken bij het octrooirecht een laagdrempelig intellectueel eigendomsrecht. Kwekersrechtenaanvragen worden feitelijk beoordeeld door onafhankelijke en deskundige instanties en verlening is niet afhankelijk van technisch-juridische omschrijvingen. Bovendien worden kwekersrechten relatief snel verleend en in vergelijking met aangevraagde octrooien weinig aangevochten (dit hangt ongetwijfeld samen met de *breeders' exemption*). Dit alles heeft tot gevolg dat het aanvragen en in stand houden van een kwekersrecht in de praktijk vele malen goedkoper is dan het aanvragen en in stand houden van een octrooi.

Overigens ziet Plantum NL nog steeds een rol weggelegd voor het octrooirecht in de sector plantaardig uitgangsmateriaal, bijvoorbeeld voor de bescherming van innovatieve methoden of technieken. Echter, de rassen die met behulp daarvan worden ontwikkeld moeten niet onder de reikwijdte van deze octrooien vallen.

Op basis van bovenstaande argumentatie is Plantum NL van mening dat overname van haar standpunt continuïteit en diversiteit van bedrijven in de sector het beste waarborgt.

---

¹ Althans in de meeste landen. Wat de EU betreft, is het recht om te mogen veredelen in Frankrijk, en Duitsland expliciet in de octrooiwet opgenomen.